

Vår dato 02.03.2010
Deres dato
Vår referanse AMO
Deres referanse

Til avtalepartene:

- Landbruks- og Matdepartementet (LMD)
- Norges Bondelag
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag

INNSPILL TIL JORDBRUKSFORHANDLINGENE 2010

1. Sammendrag

På vegne av sine medlemmer, har Norkorn følgende innspill til jordbruksoppgjøret 2010:

- **Kostnadsreduksjon i verdikjeden: Prisedskrivingsatsen for korn, erter og oljefrø må styrkes. Endringer i målprisene på korn må fremover vurderes opp mot kostnadsovervelting videre i verdikjeden.**
- **Mykotoksiner/Styrke kvaliteten på norsk fôrkorn. Redusere prisen på havre i forhold til bygg. Det må arbeides aktivt for både å avklare ansvarsforhold og finne praktiske løsninger gjennom hele verdikjeden.**
- **Like konkurransevilkår mellom over- og underskuddsområder for norsk korn.**
- **Fraktordningene for korn bør evalueres. Gjeldende fraktsatser videreføres, i påvente av evalueringen.**
- **Endringer i regelverket for investeringsstøtte via LUF, slik at støtte til lagring/hjemmemaling av korn på gårdsbruk opphører**
- **Gjeninnføring av ordning for beredskapslagring av korn og tilskudd til beredskapslagring såkorn.**
- **Prisrelasjonene mellom fôrkorn og matkorn holdes uendret. Redusere pris på havre i forhold til bygg. Vurdere redusert målpris matrug.**
- **Som følge av endrede rammebetingelser, utrede mulige tilpasninger i både markedet for korn/kraftfôr og korn/kraftfôrpolitikken.**
- **Avvente videre endringer i rammevilkårene for økologisk kornproduksjon. Vurdere forenklinger i regelverket for økologisk produksjon, samt mer informasjon om økologisk landbruk til fremtidige produsenter og forbrukere. Vurdere lavere toll/tollrefusjon for importert økologisk korn.**

Innspillene utdypes nærmere utover i dokumentet.

2. Kort om Norkorn og dets medlemmer

Norkorn er en felles organisasjon for norske bygdemøller og kornsiloer, og har som formål blant annet å ivareta medlemmenes felles næringspolitiske interesser.

Lokale bygdemøller og kornsiloer tar imot ca 40 % av det norskproduserte kornet, og foredler en stor andel av dette. Bygdemøllene kjennetegnes som små og mellomstore bedrifter, spredt utover de kornproduserende områdene av landet. Bygdemøllene kjennetegnes også ved at hovedtyngden av kraftfôret tilvirkes og avsettes lokalt, med den betydning det har for lokal verdiskaping og reduserte miljø-/transportkostnader. Mange av bygdemøllene er andelslag som eies og drives av lokale bønder, mens andre er organisert som aksjeselskap eller er familiebedrifter.

3. Kostnadsreduksjoner i verdikjeden

Norsk landbruk og matproduksjon står i dag og fremover ovenfor store utfordringer. Noen av de største utfordringene er økende konkurranse, både nasjonalt og internasjonalt, lav lønnsomhet og lavt investeringsnivå. En WTO- avtale eller andre større endringer i det handelspolitiske regimet, vil bety enda større utfordringer for norsk matproduksjon. Tollreduksjoner kan resultere i større import og mindre markedsandeler for norske varer, og/eller at norske verdikjeder tilpasser seg importkonkurranse ved i større grad å følge prisendringer og nivåer utenfor Norge. Kravet om reduksjon i handelsvridende støtte betyr at kvantumsregulerende tiltak på tilbudssiden i det offentlige regi(målprissystemet), må svekkes eller fjernes. Dette, sammen med et svekket tollvern, går i retning av mindre lovpålagt styring og mer marked. Endringer i denne retningen har man allerede sett innenfor i markedsordningene for kjøtt og egg, hvor fjerning av målprisen er ett hovedelement. Disse tiltakene kan bety redusert evne til økt prisuttak.

Matindustrien er den som først merker den økende konkurransen, men hele eller store deler av dette økte konkurransetrykket vil bli skjøvet bakover i verdikjeden. Dermed er det også i råvareprodusentens interesse å ha en mest mulig konkurransedyktig matvareindustri. Det sikrer avsetning, verdiskaping og en best mulig pris i markedet. Fokus på konkurransekraften i verdikjeden må derfor i økende grad vektlegges ved utforming av landbrukspolitikken fremover. Konkurranseskraften påvirkes i stor grad av kostnadene. Norkorn mener derfor at man fremover i stor grad må vektlegge tiltak som reduserer kostnadene i verdikjeden.

De siste årene har det vært en betydelig målprisøkning på korn. Økt kornpris betyr økt pris på kraftfôr og matmel og dermed behov for prisøkninger på for eksempel melk og kjøtt, for å kompensere for økte kostnader i disse produksjonene. Konkurransesforholdene i det norske markedet har lenge vært slik at dette har vært mulig. I dag er bildet noe annerledes, da både økende importkonkurranse og konkurransesforholdene i verdikjeden for øvrig er slik at økt prisuttak er vanskelig for stadig flere varer. Dette omfatter både kjøtt, melk og bakervarer. For bakervarer er det allerede i dag en betydelig import og en tøff konkurransesituasjon.

Samtidig er Norkorns medlemmer avhengig av en innenlandsk kornproduksjon. Vi vil derfor understreke at utformingen av fremtidige rammevilkår korn og kraftfôr, inklusiv tiltak som reduserer kostnadene i verdikjeden, ikke må gå på bekostning av en bærekraftig økonomi i kornproduksjonen.

På denne bakgrunn mener Norkorn at økte budsjettmidler er nødvendig. Midler over budsjett kan brukes på flere måter, hvor prisnedskrivning (PNS) til norsk korn er ett alternativ. Tilskuddet

reduserer industriens innkjøpskostnad for det norske kornet. Redusert engrospris på det norske kornet reduserer samtidig behovet for toll på importerte karbohydrat- og proteinråvarer. Prisedskrivning bidrar dermed også til å redusere prisen på store deler av de importerte råvarene i det norske kraftfôret. 1 krone brukt over jordbruksoppkjøret gir dermed en kostnadsreduserende effekt på mer enn en krone for jordbruket (forholdet er ca 1 til 1,6), noe som gjør dette spesielt gunstig i forhold til å holde kostnadene nede. Redusert kraftfôrpris betyr lavere kostnader i husdyrproduksjon, og vil styrke konkurransekraften i hele verdikjeden umiddelbart. Reduserte kostnader i verdikjeden vil også være en nødvendighet ved en eventuell WTO avtale. Både for å sikre avsetning norsk korn, og for å tilpasse verdikjedene for husdyrproduksjon til en WTO avtale.

4. Prisedskrivningstilskuddet for korn, erter og oljefrø.

I tillegg til å regulere prisforholdet mellom korn og kraftfôr er formålet med prisedskrivningstilskuddet for korn å sikre at det norske kornet omsettes gjennom markedsordningen. Tilskuddet har derfor en nøkkelrolle både i å opprettholde hovedtrekkene i dagens regionale produksjonsfordeling, og i å bidra til reduserte kostnader i de ulike verdikjedene for mat og matprodukter.

Økende interesse for hjemmemaling

Prisedskrivningstilskuddet regulerer forholdet mellom pris på korn og kraftfôr, og er avgjørende for å sikre at kornet går via markedsordningen. Det utjevner kostnadene mellom områder med egen kornproduksjon og andre områder, og er en viktig bidragsyter i den regionale produksjonsfordelingen i norsk landbruk.

Prisedskrivningstilskuddet har i jordbruksoppkjøret 2006 og 2008 blitt redusert med til sammen 8 øre eller 24 %. Selv om tilskuddet ble økt med 5 øre ved jordbruksoppkjøret i 2009, er tilskuddet svekket over tid. Reduksjon i PNS gjør hjemmemaling mer lønnsomt. Andre faktorer er også med å påvirke lønnsomheten i hjemmemaling:

- a) *Omsetningsavgiften*; Avgiften er i praksis kun en avgift på korn som omsettes gjennom ordningen, og virker motsatt prisedskrivningstilskuddet.
- b) *Stedskorrigerings*; Omfanget av stedskorrigerings varierer betydelig, og opp mot 10-15 øre. I områder med lav kornpris utgjør dette en betydelig stimulus i favør av hjemmemalt korn.
- c) *Økte konsesjonsgrenser*; Senere års økte konsesjonsgrenser for de kraftfôrbaserte produksjonene innebærer også at kostnadene ved evt. eget blandingsutstyr vil kunne fordeles på et større produksjonsvolum, og dermed i større grad lønne seg.

I dag omsettes i all hovedsak norsk korn via markedsordningen og omfanget av hjemmemaling er begrenset. Resultatene fra en spørreundersøkelse gjennomført av Landbrukssamvirkets Utredningskontor høsten 2008, gir likevel grunn til noe bekymring. Viktige resultater var:

- 12 % av de som svarte på undersøkelsen sier de benytter eget korn i husdyrproduksjon.
- 25 % av disse sier de vil øke bruken fremover, og svært få vurderer å slutte.
- Viktigste årsak til hjemmemaling er at egenprodusert kraftfôr er billigere enn kjøpt
- Mangel på utstyr oppgis som viktigste årsak av de som i dag ikke hjemmemaler
- Ytterligere 3 % sier de vurderer å starte opp med hjemmemaling.

Norsk landbruk og matproduksjon har i dag en god status når det gjelder smitte og sykdommer. Det er rimelig å anta at korn som går via markedsordningen og håndteres av profesjonelle møller, reduserer risikoen for salmonella og fôrrelaterte sykdommer. Omdømmetapet og dermed kostnaden

for norsk landbruk og matproduksjon, vil være betydelig ved økt omfang av for eksempel salmonella.

Behovet for å redusere kostnadene i verdikjeden, tilpasse norsk korn- og kraftfôrpriser til et fremtidig svekket tollvern, sikre at kornet går gjennom markedsordningen, samt bevare en fortsatt god sykdoms- og smittestatus gjør at Norkorn mener prisnedskrivningstilskuddet må styrkes ytterligere.

Forslag

Prisnedskrivningstilskuddet for korn, erter og oljefrø må styrkes ut fra behovet for å;

- **redusere kostnadene i kraftfôrkrevende produksjoner og slik styrke konkurransevnen**
- **kanalisere kornet gjennom markedsordningen for korn**
- **ønsket om fortsatt å opprettholde en fortsatt god smitte/sykdomsstatus i norsk matproduksjon**

5. Styrke kvaliteten på norsk fôrkorn

I tillegg til pris er riktig og godt tilpasset kraftfôr en viktig faktor som påvirker både helse og trivsel, tilvekst og økonomien i ulike husdyrproduksjoner. Kvalitet har dermed også en direkte effekt i forhold til konkurransekraften i verdikjeden samlet. Kvalitetsbetaling blir i dag brukt både i kjøtt og melkeproduksjon og til dels i kornproduksjon. På kornsiden har bakerindustrien i lang tid etterspurt bestemte kvaliteter, noe som har påvirket både produksjonen av norsk matkorn og vært førende for omfanget av supplerende import. Verdikjeden for fôrkorn benytter også ulike kvalitetskriterier, men Norkorn mener det er behov for å øke kravene til kvalitet i norsk fôrkorn.

De to siste årene har det vært et tiltakende problem med mykotoksiner, (DON), i norsk korn. Årsakene er flere, men fuktig vær i deler av vekstsesongen antas å ha en sterkt medvirkende årsak. Soppgiften er vanskelig å fjerne fra kornet, og vil følge verdikjeden når kornet først er tatt imot. Nivåene som har vært registrert i norsk korn de to siste kornsesongene er så høye at de kan være helseskadelige for både mennesker og dyr. Mattilsynet har grenseverdier for hva som er anbefalte nivåer, men dette omfatter ferdig kraftfôr. Det betyr at korn med høyt innhold kan blandes med kornråvarer med lite innhold av mykotoksiner. På den måten kan man produsere kraftfôr som er innenfor grenseverdiene. Det kan være stor variasjon i innhold mykotoksiner mellom ulike partier og lass, som kommer fra det samme området. Dette gjør det vanskelig om ikke umulig, og i hvert fall svært kostbart for kornhandler, å sikre at korn med høyt innhold ikke kommer inn i kornstrømmen. De siste to årene har det derfor vært en rekke tilfeller der husdyrprodusentene har hatt tap i husdyrproduksjonen med påfølgende reklamasjonsutbetalinger for kraftfôrbransjen.

Mykotoksiner i korn og kravet om økte krav til kvalitet i norsk fôrkorn har stått høyt på dagsorden det siste halve året, uten at man så langt har kommet frem til konkrete tiltak for kommende sesonger. Noe skyldes mangel på kunnskap og usikkerhet om årsakssammenhenger. Det er derfor behov for mer forskning. Inntil vi har denne kunnskapen tyder mye på at kornbransjen i flere år fremover må forholde seg til varierende omfang av mykotoksiner i korn.

En viktig flaskehals har i lang tid vært mangelen på brukbare hurtiganalyser. Flere gir nå uttrykk for at hurtigtester vil kunne være tilgjengelig fra neste kornsesong. For kornbransjen (og for så vidt hele verdikjeden) er derfor hovedspørsmålet nå hvordan håndtere infisert korn ved mottak. Hvis kornmottaket avviser kornet, blir tapet på kornprodusentens hånd. Alternativt kan kornmottak akseptere kornet, men med de nivåene som har vært foregående to år, betyr det at kornhandler eller

eventuelt husdyrprodusent vil ta kostnaden. Spørsmålet er altså hvilken del av verdikjeden som skal ta kostnaden for dårlig korn.

I dag er det i praksis kornhandler og husdyrprodusent som må ta kostnaden ved dårlig korn. Dette er en situasjon som Norkorn mener ikke kan vedvare. Norkorn mener generelt at risiko i hovedsak bør henføres til de som kan påvirke risikobildet mest, og at man også velger de mest kostnadseffektive løsningene. Norkorn mener videre at med dagens omfang mykotoksiner, må korn som overstiger gitte grenseverdier vurderes tatt ut av varestrømmen. Videre vil Norkorn arbeide for at bransjen innfører prisgradering, eller trekk i pris til produsent, som foreksempel tilsvarer ekstrakostnadene ved håndtering av korn med høyt innhold mykotoksiner. Dette forutsetter tilgang på brukbare analyseverktøy.

Norkorn vil bidra til at en bransjestandard blir etablert, dvs hvordan kornmottak skal håndtere kornet ved mottak. Men saken berører direkte primærprodusenter av korn og deres rammebetingelser. En løsning på problemet bør derfor avklares i verdikjeden, og i dette arbeidet er Norkorn og bransjen for øvrig, helt avhengig av samarbeid med både myndigheter og faglag.

Det viktigste enkelttiltaket som ligger til jordbruksoppgjøret for å bidra til en bedring på kort sikt, er pris og prisforhold på korn. Norkorn mener derfor at pris på havre i forhold til bygg bør reduseres, hvor formålet er på kort sikt å få ned omfanget av norsk havreproduksjon.

Forslag;

- **Prisforholdet mellom havre og bygg må endres slik at omfanget av norsk havreproduksjon på kort sikt reduseres.**
- **Det må arbeides aktivt for både å avklare ansvarsforhold og finne praktiske løsninger gjennom hele verdikjeden. Arbeidet må fokusere både på reduksjon av mykotoksiner i korn og hvordan håndtere infisert korn ved mottak.**
- **Det må avsettes mer midler til forskning omkring årsaken til oppblomstring av mykotoksiner og tiltak for å redusere problemet.**

6. Utviklingen i konkurransesituasjonen for korn og kraftfôr

Utviklingen i konkurransesituasjonen korn og kraftfôr

Norske bygdemøller tar i dag imot ca 40 % av det norske kornet i førstehånd, og foredler en stor andel av dette. Norkorn og dets medlemmer er urolig over konsekvensene av at FKA, som den største aktøren, styrker sin posisjon i markedet ved oppkjøp av bygdemøller og kornmottak. Norkorn ønsker i den sammenheng å poengtere overfor partene, at denne utviklingen i korn-/kraftfôrmarkedet gir partene et enda større ansvar enn før å se til at de rammer, virkemidler og vilkår som følger av forhandlingene fungerer mest mulig konkurransenøytralt og følges opp som forutsatt av ansvarlige parter. I den forbindelse er det relevant å vise til hva som lå til grunn for ny markedsordning for korn i 2001. Konkret ble følgende uttalt i tilknytning til Stortingets behandling av saken i 2000/2001 Ot.prp. nr 69 (2000-2001) og i Innst. O. nr 87 (2000-2001):

”Pris- og markedsreguleringsansvaret legges til Norske Felleskjøp. Det legges til grunn at dette suppleres med tiltak for å bidra til konkurranse i kornhandelen, og at en betydelig del av førstehåndsomsetning og foredling av korn håndteres utenom Felleskjøpssystemet. Det skal legges til rette for konkurranse på likeverdige vilkår. De landbrukspolitiske og konkurransepolitiske rammevilkår, herunder markedsregulators mottaks- og forsyningsplikt, vil bli utformet ut fra dette”.

Konkurransenøytrale rammer og virkemidler – en forutsetning

For Norkorns medlemmer og markedsordningens generelle legitimitet er det avgjørende at markedsordningens rammer og virkemidler fungerer konkurransenøytralt. Siden den nye markedsordningen ble etablert i 2001, har Norkorns medlemmer lojalt sluttet opp om ordningen. Vår vurdering i de senere år har også vært at markedsordningen i grove trekk har fungert greit. Riktignok har ordningen vært utsatt for press, og hvor dette har innvirkning på konkurransesituasjonen mellom aktørene i markedet. Det gjelder både i forhold til situasjonen som oppstod da importpris korn i perioder tilsvarte norske priser, og problematikken rundt prising av korn utover prisnoteringssystemet.

- *Prising av korn utover rammene for prisnoteringssystemet;* Markedsordningen for korn er basert på konkurranse mellom aktørene. Markedsordningene legitimitet hviler også på dette, samtidig som den er avhengig av at aktørene lojalt følger opp intensjoner og regelverk. Problemstillingen er at i man i konkurransen om kornet legger til priselementer som ikke er en del av noteringspris, og som også kan være avkastning fra virksomhet utenom kornhandel(bonus). Dette har konsekvenser for konkurransen i kornmarkedet, og Norkorn har derfor tatt dette opp i tidligere innspill til jordbruksoppgjøret. Basert på signaler fra våre medlemsbedrifter er ikke dette lenger en like aktuell problemstilling. Norkorn vil likevel fortsatt følge utviklingen nøye, og komme tilbake til saken dersom problemstillingen igjen skulle bli aktuell.
- *Ulik råvarekostnad mellom over- og underskuddsområder;* En viktig målsetting med markedsordningen for korn er å bidra til å sikre like priser på råvarer i alle forbruksområder. Økningen i internasjonale i korn-/kraftfôrpriser i 2007 og 2008 gjorde det imidlertid tydelig at ordningen ikke er utformet for å håndtere situasjoner hvor internasjonale priser tangerer eller også i perioder overstiger norsk prisnivå. Det ble tydelig at markedsordningen for korn har en svakhet, idet den mangler mekanismer som sikrer fordeling av norsk korn mellom over- og underskuddsområder. Mekanismer som på en bedre måte fordeler norsk korn bedre mellom over- og underskuddsområder, og slik bidrar til å utjevne pris, bør derfor vurderes.

Forslag;

- **Avtalepartene bes å vurdere tiltak som bidrar til mer like råvarekostnader og konkurransevilkår mellom over- og underskuddsområder for korn.**

7. Målpriser korn.

Målprissystemet er idag hovedvirkemiddelet i jordbruksoppgjøret for å påvirke økonomien i kornproduksjon. Norkorn mener det er viktig å sikre en bærekraftig økonomi i kornproduksjonen. Samtidig øker behovet for kostnadsreduksjoner i verdikjeden som følger etter kornet. Det omfatter både kraftforkrevende produksjoner og norsk foredlingsindustri. Norkorn mener derfor at fokuset på kostnadsreduksjoner vil måtte tillegges mer vekt fremover. Vurderingene omkring endringer i målpris på korn må derfor i tillegg til økonomien i kornproduksjonen, i mye større grad vurderes opp mot konsekvensene av økte kostnader videre i verdikjeden.

Forslag:

- **Viktig å sikre en bærekraftig produksjonsøkonomi, men ved fremtidige målprisendringer må hensynet til kostnadsutviklingen videre i verdikjeden vektlegges sterkere.**

8. Fraktordningene for korn

Formålet med fraktordningene er å kompensere for fraktkostnader på korn og kraftfôr, samtidig som en skal bidra til en mest mulig effektiv og rasjonell kornhåndtering. Norkorns erfaring er at dagens omfang og innretning ikke er optimal, da det er et betydelig omfang av urasjonell transport. Ett eksempel er kornprodusenter som ligger i sone 1, og som har like lang vei til kystanlegg som til anlegg med underskudd, men som velger å levere til kyst pga frakttilskuddet. Kornmottak med underskudd må deretter hente kornet tilbake og det oppstår en unødig omvei / kostnad. Fraktordningene har også i hovedsak vært uforandret siden 2001, og Norkorn mener derfor det er nødvendig med en evaluering av fraktordningene.

En evaluering bør vurdere i hvilken grad dagens ordninger tjener formålet om en mest mulig rasjonell kornstrøm, og hvor en samtidig tar hensyn til fordelene ved lokal foredling av kornet. Norkorn mener at SLF bør gjennomføre et slikt utredningsoppdrag, jfr. tilsvarende oppdrag høsten 2001.

Forslag

- **SLF gis i oppdrag å foreta en evaluering av fraktordningene for korn frem til jordbruksoppkjøret i 2011. Det anbefales videre at det settes ned en referansegruppe for arbeidet der alle parter herunder Norkorn er representert.**
- **Gjeldende fraktsatser videreføres i påvente av evalueringen.**

9. Investeringsstøtte til hjemmemalingsanlegg og nye kornlager på gårdsnivå

Norkorn har i flere år tatt opp, i innspill til jordbruksoppkjøret, problemstillingen om bruk av investeringsmidler over Landbrukets utviklingsfond (LUF) til bygging av nye kornlager og/eller anlegg for hjemmemaling. Etter Norkorns mening er en slik praksis uheldig fordi støtten fra IN undergraver hensikten med prisnedskrivningsordningen, og derved hele markedsordningen for korn. Så langt vi har brakt i erfaring er det ingen begrensninger i regelverket for at slik støtte kan gis. De regionale kontorene i Innovasjon Norge har derimot betydelig handlefrihet i prioriteringen av ulike satsingsområder. Selv om det er vanskelig å dokumentere omfanget av denne praksisen tyder signaler på at denne type støtte fortsatt gis.

Ut fra intensjonene om å kanalisere kornet gjennom markedsordningen og ønsket om å utnytte eksisterende lagringskapasitet framfor å bygge ny, vil Norkorn be avtalepartene om å nedfelle at midler over jordbruksavtalen som hovedregel ikke skal anvendes til støtte til bygging av kornlager og anlegg for hjemmemaling/egen fôrfabrikk på gårdsnivå og i strid med intensjonen for markedsordningen for korn.

Forslag;

- **I samsvar med intensjonen for markedsordningen for korn, skal midler over jordbruksavtalen gjennom Landbrukets Utviklingsfond (LUF) som hovedregel ikke kunne anvendes til støtte til bygging av nye kornlager og/eller anlegg for hjemmemaling på gårdsnivå.**

10. Gjeninnføring av ordning for beredskapslagring av korn og tilskudd til beredskapslagring såkorn.

Beredskapslagringen av korn ble gradvis bygd ned fra begynnelsen av 1990-tallet og frem til 2003, da de siste lagringsordningene ble avvirket (med unntak av noen mindre arrangementer knyttet til lagring av matmel i Nord-Norge).

Norkorn har små forutsetninger for å vurdere trusselbildet, men konstaterer at lagrene internasjonalt har vært historisk lave. De har imidlertid økt de siste to-tre årene. Vi konstaterer også at kostnadene ved de beredskapsordningene som sist ble avviklet var forholdsvis beskjedne absolutt sett, men ikke minst vurdert i forhold til den sikkerhet for matforsyning de tross alt innebar.

Utover selve matsikkerhetsaspektet, vil imidlertid Norkorn påpeke, at beredskapslagrene også hadde en viktig sideeffekt i at de sikret en større grad av stabilitet m.h.t. volum og kvalitet både i overgangen mellom kornsosonger og over tid til fordel for avsetningsmulighetene for norskprodusert korn.

De siste par sesongene har man opplevd varierende grad av underdekning såkorn. Bransjens lager er basert på forretningsmessige volumer, og er mindre enn tidligere da det var offentlig støtte til beredskapslagring. Evnen til å håndtere variasjoner i tilgangen er dermed redusert. Import av såkorn har da vært løsningen, men hvor man ikke alltid får tak i den varen som ut fra klimatiske betingelser er foretrukket. Norkorn understreker viktigheten av at det norske markedet er selvforsynt med såkorn og mener at en ordning med tilskudd til beredskapslagring av såkorn må gjeninnføres.

Forslag:

- **Ordnningen for beredskapslagring av korn gjeninnføres. Lagrene for korn bør tilsvare om lag 3 måneders forbruk ved overgang til ny sesong.**
- **En ordning med tilskudd til beredskapslagring av såkorn gjeninnføres.**

11. Prisrelasjoner mellom kornslag

Ut fra en samlet vurdering av markedspotensialet for matkorn versus fôrkorn mener Norkorn at mye taler for at dagens prisrelasjoner mellom fôr- og matkorn bør videreføres neste sesong.

Tilstrekkelig hveteproduksjon er avgjørende for å sikre avsetning av norsk kornproduksjon totalt sett. Norkorn ønsker å understreke betydningen av å bruke prisforholdene som en styringsmekanisme.

Økende omfang av mykotoksiner i korn, og da spesielt i havre utgjør et økende problem for hele verdikjeden. Norkorn mener at ett viktig tiltak for å redusere problemet med mykotoksiner er å redusere produksjonen av havre. Norkorn foreslår derfor å sette ned prisen på havre i forhold til bygg.

Produksjonen av matrug har økt noe de siste årene, og tilgangen på matrug er noe over behovet i gode år. Ved overskudd skrives rugen ned til fôr, og blir kostnader i markedsreguleringen. Fôrrug er ikke en like ettertraktet vare i kraftfôret, som for eksempel fôrhvete. Begrensningene som i dag ligger på tilgang såkorn rug er også et uttrykk for at det er betydelig interesse hos kornprodusentene for å dyrke rug. Avtalepartene bør derfor vurdere reduksjon i målpris matrug, for slik å redusere produksjonen av matrug og dermed kostnadene for markedsreguleringen.

Forslag:

- **Prisrelasjonene mellom fôr - og matkorn holdes uendret.**
- **Prisen på havre bør reduseres i forhold til bygg.**
- **Redusert målpris matrug.**

12. Strategiske analyser av korn/kraftfôrsektoren

En eventuell ny WTO-avtale, vil bety endringer i norsk landbrukspolitikk og betydelige utfordringer for de ulike verdikjedene, også for korn- og kraftfôrbransjen. Dette vil til dels komme i tillegg til de utfordringene Norkorn allerede har påpekt, knyttet til konkurransevilkårene mellom over- og underskuddsområder og utviklingen i konkurransesituasjonen. Skal man lykkes med disse tilpasningene er det avgjørende å starte tidlig og tenke langsiktig. Nært samarbeid mellom bransjen og myndighetene er også en forutsetning for å lykkes i møtet med en ny markedsvirkelighet. Dette gjelder også for korn/kraftfôrindustrien hvis innretning og oppbygning er sterkt farget av den norske korn/kraftfôrpolitikken, og som skiller seg betydelig ut fra tilsvarende politikk i nære markeder.

Korn – og kraftfôr vil ikke bli definert som sensitive produkter, og må ta tollkutt på 70 %. I tillegg vil kjøtt og meierivarer få redusert tollvern og økte kvoter. Dette vil indirekte påvirke både volum og prissetting av korn og kraftfôrråvarer. I sum kan dette resultere i betydelige omstillingsbehov for både markedet og rammevilkårene for korn- og kraftfôrbransjen.

For korn/kraftfôrindustriens del konstateres at det så langt har vært gjort relativt lite for å kartlegge hvordan denne delen av landbruksindustrien vil stå seg i en situasjon med påregnelig økt importkonkurranse. Norkorn ønsker derfor at det avsettes midler over jordbruksoppgjøret til å analysere denne industrien nærmere i lys av en ny konkurransesituasjon. En slik utredning vil kunne være et viktig verktøy både for industrien selv, og også for myndighetene i forhold til å målrette tiltak innenfor en eventuell omstillingspakke.

Forslag:

- **Det avsettes midler over jordbruksavtalen for strategiske analyser av korn/kraftfôrsektoren i forhold til å møte en endret konkurransesituasjon.**

13. Økologisk korn

Totalt areal som var økologisk utgjorde 4,3 % av totalt landbruksareal i 2009. Av dette var omlagt kornareal 60.000 daa i 2009, en økning på 3000 daa fra 2007. Dette arealet utgjør 1,9 % av totalt kornareal. Den politiske målsettingen om 15 % økologisk plante- og husdyrproduksjon er derfor ambisiøs i forhold til dagens omfang. For å nå målene er det nødvendig at økonomien er tilfredsstillende, sett fra bondens ståsted. Det sikres med både tilskudd og støtte fra det offentlige, og en merpris i markedet. Satsingen ved jordbruksoppgjøret i 2008 på økologisk var derfor positiv. Tallene over arealer i karens har økt betydelig fra 2008 til 2009. Det kan derfor se ut som om satsingen har hatt effekt. For at omlegging til økologisk skal lykkes er det viktig med informasjon til både produsenter og forbrukere. Videre har Norkorn tro på at forenkling av regelverk og kontrollrutiner bør fortsette. Prisnedskrivning økologisk korn bidrar til å holde kostnadene nede i økologisk husdyrproduksjon. Norkorn anbefaler at satsene videreføres.

Tilgangen på norsk økologisk korn er mindre enn etterspørselen, og man er i dag avhengig av import. Importert økologisk korn ilegges i dag de samme tollsatsene som øvrig import av korn. Hovedårsaken er frykten for at lav toll på import av økologisk korn kan bli et "hull" i tollvernet for ordinære kornråvarer. Vi er også kjent med myndighetenes skepsis mot å lage et eget importregelverk for økologiske varer. Konsekvensen er at norsk økologisk kraftfôr blir betydelig dyrere enn det kunne vært. Norkorn har imidlertid mottatt innspill som viser at prisen på importert økologisk korn er slik at toll ikke alltid er nødvendig, verken for å beskytte norsk konvensjonell vare, eller norsk økologisk korn. Av hensynet til satsingen på økologisk og behovet for å holde kostnadene også i denne verdikjeden så lave som mulig mener Norkorn at en bør vurdere ulike

tiltak. Norkorn foreslår derfor at det innføres en midlertidig ordning for tollrefusjon ved import av økologisk korn. Debio kontrollerer og godkjenner i dag alle produsenter av økologisk kraftfôr. Kontrollen foregår ved at tall for produksjon, omsetning og innkjøp vurderes opp mot hverandre. Importerte råvarer kontrolleres av avsenderlandets verifiseringsorgan for økologiske produkter. Totalt sett mener Norkorn at det er også i forhold til tollvernet på korn, er forsvarlig å gjennomføre en ordning med midlertidig tollrefusjon for økologisk korn til kraftfôr.

Forslag

- **Vurdere en midlertidig ordning med tollrefusjon for importert økologisk korn.**
- **Videreføre dagens omfang og nivå av ulike tiltak for å stimulere økologisk kornproduksjon.**
- **Løpende vurdere behovet for forenkling av regelverk og kontrollrutiner, samt informasjon til både produsent og forbrukere.**

For Norkorn

Arvid Bratlie (sign.)
styreleder

Gulbrand Eng (sign.)
nestleder